

N O W E K S I A Ź K I

Michaił Kalnicki, *Jewrejskije adriesa Kijewa.*

Putiewoditiel po kulturno-istoriczeskim mieszam (2012)

Michał Bristiger, rec.

W tym roku ukazała się w Kijowie, w wydawnictwie czasopisma „Duch i litera”, ukazującego się dwa razy w roku, książka jakich mało. Jej pełny tytuł brzmi: **Michaił Kalnicki, *Jewrejskije adriesa Kijewa. Putiewoditiel po kulturno-istoriczeskim mieszam* (2012).** Ten przewodnik po historycznych miejscach kultury żydowskiej, różnorodnych historycznych faktach i wyróżniających się osobowościach oraz ich stałych bądź okresowych związanych z Kijowem działalnościach, opracowany został przy wielkiej, a skrupulatnej wiedzy historycznej Autora, zaś wydany z pieczołowitością, jakich mało. Wielki w tym udział ma ogromny zbiór kilkuset fotografii - ludzi, miejsc i pomników - pozwalający nam nawiązać z omawianymi treściami trochę bliższy emocjonalny kontakt, niż to się w czasie zwykłej lektury dzieje. Czytelnik zagraniczny, jak my w Warszawie, szukać będzie w tej książce również odniesienia do momentów wielkiej kultury europejskiej i odnajdzie je bez trudu. Uzmysłowi to nam choćby dziesięć nazwisk, jakie wybrałem i podam w tej samej kolejności, w jakiej pojawiają się one w książce. Tę „literę” duchowości, znaną dla omawianego przewodnika, otwiera ILIA ERENBURG (1891-1967), którego tu przedstawiać nie trzeba. Następuje po nim JANUSZ KORCZAK (1878-1942), a przypomnijmy, że nasz aktualny rok obwołany został rokiem pamięci o Nim. Dalej pojawia się LEW SZESTOW (1866-1938), jeden z największych filozofów XX wieku, MOJSIEJ BEREGOWSKI (1892-1961) - zasłużony folklorysta, GOŁDA MEIR (1898-1978), która była od 1969 do 1974 premierem państwa Izrael, SZOLEM ALEJCHEM (1859-1916), klasyk literatury jidysz, GRIGORIJ KOZINCEW (1905-1973), zaliczony do najwybitniejszych reżyserów i teoretyków filmowych swego czasu, jak SOLOMON MICHOELS (1890-1948) do aktorów i reżyserów teatru żydowskiego; WŁADIMIR HOROWITZ (1903-1989), genialny pianista XX wieku, znalazł oczywiście w przewodniku też swoje miejsce. Wspomniany został również

JAN PAWEŁ II, z wyróżnieniem swej fotografii, zrobionej w 2001 roku w Babim Jarze, kiedy przybył do tego miejsca ku pamięci tragedii, która tam się wydarzyła. W duchowości naszej epoki ta obecność Papieża zachowuje swoją szczególną i jakże ważną wymowę.

Michaił Kalnicki jest autorem wielu książek o Kijowie. Książka, którą wydał obecnie, odegra wielką rolę w obszarze tematycznym, do którego należy. Udział żydowskiego społeczeństwa kijowskiego w kulturze swego miasta przybrał, jak widzimy, imponujące rozmiary, a była to przecież zasługa mniejszości jego mieszkańców. Ta książka działa obecnie zachęcająco do poznawania historii kulturalnej Kijowa, stolicy sąsiadującego kraju, tej dawnej oczywiście historii kulturalnej, ale tym samym - co nie jest bynajmniej jakimś paradoksem - i jej dzisiejszych kontynuacji.